

10de vergadering

Dinsdag 1 december 1998

Aanvang 13.30 uur

Voorzitter: Postma

Tegenwoordig zijn 63 leden, te weten:

Baarda, Batenburg, De Beer, Van den Berg, Bierman, De Boer, Braks, Van den Broek-Laman Trip, Van Dijk, Van Eekelen, Gelderblom-Lankhout, Ginjaar, Glastra van Loon, Van Graafeiland, Grol-Overling, De Haze Winkelman, Heijmans, Heijne Makkreel, Hendriks, Hessing, Hilarides, Hofstede, Holdijk, Jaarsma, Jurgens, Ketting, J. van Leeuwen, L.M. van Leeuwen, Linthorst, Lodewijks, Loudon, Luijten, Luimstra-Albeda, Maas-de Brouwer, Meeter, Michiels van Kessenich-Hoogendam, Pit, Pitstra, Le Poole, Postma, Rensema, Rongen, Roscam Abbing-Bos, Ruers, Scholten, Schoondergang-Horikx, Schuurman, Schuyer, Steenkamp, Stevens, Stoffelen, Talsma, Tiesinga-Autsema, Tuinstra, Varekamp, Ter Veld, Veling, Vriskoop, Werner, Wiegel, Van de Zandschulpe, Zijlstra en Zwerver,

en de heer Van Aartsen, minister van Buitenlandse Zaken.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Korthals Altes, Lycklama à Nijeholt, Eversdijk, Van Gennip, De Jager en Boorsma, wegens verblijf buitenslands;

Hirsch Ballin, wegens persoonlijke omstandigheden;

Glasz, wegens ziekte;

Wöltgens, wegens bezigheden elders.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst, die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het eind van deze editie.)

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Goedkeuring van de op 16 december 1997 te Brussel tot stand gekomen Protocollen bij het Noord-Atlantisch Verdrag betreffende de toetreding van de Republiek Hongarije, de Republiek Polen en de Tsjechische Republiek (26032).**

De beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Van Leeuwen** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Zoals u reeds voor de aanvang van de vergadering is medegedeeld, moet onze woordvoerder voor dit onderwerp, de heer Hirsch Ballin, door familieomstandigheden plotseling verstek laten gaan. Het lijkt ons goed, toch een ogenblik bij dit voor ons belangrijke wetsontwerp stil te staan. Ik zal het zeer kort houden, in strijd met mijn gebruikelijke inbreng, die

veelal van iets minder bescheiden aard is.

In de tijd dat ik mij heb kunnen voorbereiden, heb ik stil kunnen en mogen staan bij de belangwekkende discussie die wij op 11 maart 1997 in dit huis hebben gehouden over de Defensiebegroting inclusief de NAVO, waarbij de heer Van Gennip diepgaand is ingegaan op de uitbreiding van de NAVO in een uiterst actuele setting. De fractie van het CDA heeft toen onomwonden aangegeven, achter de uitbreiding van de NAVO te staan op basis van zeer duidelijke criteria voor toetreding en zonder af te doen aan een zorgvuldige afweging van alle voor- en nadelen. Het nalezen van de Handelingen daarvan heeft mij weer heel alert op die uitgangspunten gemaakt. Kortheidshalve verwijs ik naar die boeiende, fundamentele discussie. Ik vat ons standpunt kort samen.

Uitbreiding van de NAVO staan wij op basis van zeer duidelijke criteria voor, maar wel als onderdeel van een substantieel veiligheidsarrangement voor de landen van het Oostblok. Intussen spreken wij nu al vanaf 10 en 11 januari 1994 over de mogelijkheid dan wel de wenselijkheid van uitbreiding met Midden- en Oost-Europese landen. Op 11 maart 1997 is het voor de fractie van het CDA komen vast te staan dat het nog slechts ging om de wijze waarop de uitbreiding zou plaatsvinden en niet meer om de vraag óf er tot uitbreiding moest worden overgegaan. Over dit laatste bestond toen nog geen brede consensus in dit huis, maar nu wel. Wij spreken ons onomwonden uit als voorstander van de toetreding van Hongarije, Polen en Tsjechië. Nogmaals, wij zijn er gelukkig mee dat dit vandaag in dit